

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ณ ที่ใดเมื่อหมู่ชนมาอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะแล้ว ณ ที่นั้นย่อมปรารถนาความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อลดประหลังค์แห่งความสงบ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการปกครองลดหลั่นกันไป ในโรงเรียนก็เช่นกัน มีผู้บริหารโรงเรียน คณะครู-อาจารย์และนักเรียนปกครองลดหลั่นกันไป

การปกครองนักเรียนต้องอาศัยระเบียบวินัยของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ เพื่อมุ่งหวังการฝึกอบรมเด็ก ให้มีอุปนิสัยที่ดี รู้จักรับผิดชอบ ประพฤติดี รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รักหมู่คณะ รู้จักเชื่อฟังบังคับบัญชา เพื่อประโยชน์ในอันปลาย คือการรวมกำลัง เป็นปีกแผ่นแน่นหนา และความสุจริตใจก้าวหน้าเป็นสำคัญ¹ หรือพูดง่าย ๆ ว่า การปกครองนักเรียนในโรงเรียนมุ่งหวังให้นักเรียนรู้ว่า สิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติตนเอง การที่นักเรียนรู้ว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร เรียกว่านักเรียนมีวินัยในตัวเอง นักเรียนที่ยังไม่รู้ว่าสิ่งใดควรไม่ควร เรียกว่ายังไม่มีความรับผิดชอบ สิ่งทำให้เกิดปัญหาต้องแก้ไข การแก้ไขปัญหาทางวินัยของนักเรียนมีไปสิ่งที่พึงกระทำง่าย ๆ เพราะครู-อาจารย์และนักเรียน มาแต่กำเนิดและการอบรมที่ต่างจิตใจกัน ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมที่เคยชินมา แล้วมาชุมนุมในสถานที่ที่มีเวลาอบรมจำกัด สิ่งเกิดปัญหายุ่งยากว่าทำอย่างไรจึงจะโน้มน้าวความรู้สึกนึกคิด ของแต่ละสมาชิกเหล่านั้น ให้มาอยู่ในระดับเดียวกันได้

เด็กระดับมัธยมศึกษาเป็นเด็กวัยรุ่น เป็นระยะง่ายแก่การฝึกฝนอบรม² หากได้รับ

¹ ทวีโรด เกษมศรีและคณะ, ครูค่าลัทธิเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สื่อการศึกษานบุรี, 2492), หน้า 71

² ลูฮาดดา ธีรวัฒน์, "ของฝากคุณครู," วารสารกรมส่งเสริมศึกษา 9 (พฤศจิกายน, 2515) : 22

การอบรมอย่างดีพร้อมทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน จะรู้สึกวิตกกังวลสิ่งดีชั่ว หากถูกปล่อยปละละเลย เด็กพร้อมจะเลียนแบบตัวอย่างที่ไม่พึงปรารถนาในสังคม ครู-อาจารย์หลายท่านในโรงเรียนยังไม่ยอมรับว่าเด็กวัยนี้ เป็นวัยผู้ใหญ่ จึงพยายามสกัดกั้นไม่ให้เขามีอิสระ และมองไม่เห็นความสำคัญของเขา บางทีครูก็ขาดความรู้เชิงจิตวิทยา มักปกครองด้วยการทำโทษเขินตี¹ ทำให้เด็กเป็นคนที่มีความเครียดแรงขึ้น เกิดนิสัยไม่ดีทำอะไรรวดแรวนในทางที่ผิด ๆ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนหลายแห่งคิดว่าตนและผู้ช่วยฝ่ายปกครองเท่านั้น ที่สามารถปกครองนักเรียนได้ จึงมิได้ประสานงานกับครูกลุ่มอื่น ๆ² จึงมักสร้าง ความหมกมุ่นใจให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยฝ่ายปกครองอยู่เสมอ ทั้งทำให้เกิดปัญหาการปกครองนักเรียนที่ต้องแก้ไขอยู่เรื่อย ๆ

การแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นนั้น ส่วนใหญ่ครูจะส่งสอนอบรมนักเรียนก่อนในกรณีที่มีนักเรียนทำผิดครั้งแรก ๆ แล้วจึงจะมีการทำโทษอื่น ๆ ในครั้งต่อ ๆ ไป เช่น เขิน, ทำทัณฑ์บน, ส่งพักการเรียน, ให้ออกและคัดชื่อออกตามลำดับก่อนจะลงโทษครูบางคนก็เข้มแข็งเหตุผลให้เด็กทราบ เพื่อให้เด็กยอมรับในความผิดเหล่านั้นก่อน แต่ครูบางคนก็ลงโทษนักเรียนโดยอำนาจตามอำเภอใจของตน ทำให้เกิดผลสะท้อนของนักเรียนออกมาในทางที่ไม่ดี เป็นผลเสียทั้ง 2 ฝ่าย จึงอยากศึกษาดูว่า วิธีแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5 ของกรมสามัญศึกษา เป็นไปตามลักษณะการปกครองอย่างไร และวิธีแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน วิธีใดที่ให้ผลสะท้อนต่อครูและนักเรียนออกมาในทางที่ดี ตรงตามเป้าหมาย เพื่อจะได้นำมาเป็นลู่วางในการวางแผนการปกครองนักเรียนให้เหมาะสมต่อไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ กมล สูดประเสริฐ, "ความคิดก้าวหน้าของนักศึกษา," วารสารส่องแคว ²

(สิงหาคม 2514) : 3

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, "ความรู้พื้นฐานในการปกครองนักเรียน,"

คู่มือครู (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ป. สัมพันธ์พาณิชย์, 2520), หน้า 41

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาทางวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 กรมส่งเสริมศึกษา
2. เพื่อศึกษาวิธีแก้ปัญหาลักษณะทางวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 กรมส่งเสริมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการแก้ปัญหาลักษณะทางวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 กรมส่งเสริมศึกษา และทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูและนักเรียน จำแนกตามเพศต่อการแก้ปัญหาลักษณะทางวินัยของนักเรียน
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลของการปฏิบัติจริงกับความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการแก้ปัญหาลักษณะทางวินัยของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาลักษณะทางวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 กรมส่งเสริมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูฝ่ายปกครอง ครูฝ่ายแนะแนว และครูทั่ว ๆ ไปที่จะนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในการบริหารโรงเรียน แก้ปัญหาลักษณะทางวินัยของนักเรียน การแนะแนวนักเรียน ตลอดจนปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมุติฐานในการวิจัย

เนื่องจากว่านักเรียนมัธยมศึกษาเป็นเด็กวัยรุ่น มีลักษณะเด่น ๆ คือความอยากรู้อยากเห็น ความอยากรู้อยากทดลอง และความรักพวกพ้อง รวมทั้งการฝึกฝนอบรมจากที่บ้าน และสภาพแวดล้อมของชนบทของไทยที่ยังไม่เจริญก้าวหน้าไปในทางที่ควร จึงตั้งสมมุติฐานว่า

1. ปัญหาทางวินัยของนักเรียนที่เกิดขึ้นมากที่สุดได้ในโรงเรียน ได้แก่ ปัญหาการหนีโรงเรียน, การแต่งกายผิดระเบียบ, การมีกิริยาจาจไม่เรียบร้อย, การมาโรงเรียนสายบ่อยครั้ง, การไม่ทำการบ้านส่ง เนื่องจากไม่เข้าใจบทเรียนดีพอ และปัญหาการหนีเรียน เป็นต้น

เนื่องจากว่าครูมาจากสถาบันการศึกษาที่ไม่ต่างกันนัก ทั้งต้องอยู่ในระเบียบกระทรวงศึกษาอันเดียวกัน การจะทำอะไรต้องเป็นไปตามหลักการ เป็นขั้นเป็นตอน และครูจะต้องมีเมตตาธรรมกับนักเรียนเสมอ จึงตั้งสมมุติฐานว่า

2. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาแก้ปัญหาโดยใช้หลักเหตุผล ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความอึดอัดใจ ไม่ลงโทษใช้การภาคทัณฑ์ (แก้ปัญหาตามลักษณะที่ 1) มากกว่าการแก้ปัญหาโดยใช้หลักเหตุผลควบคู่กับการลงโทษ ทำให้ได้อายุโดยไม่เป็นตัวอย่างของกลุ่ม (แก้ปัญหาตามลักษณะที่ 2) และแก้ปัญหาโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ทำให้นักเรียนเกิดความอาย มีการลงโทษที่เป็นตัวอย่างของกลุ่มทำให้นักเรียนเกิดความอึดอัดใจ (แก้ปัญหาตามลักษณะที่ 3)

เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการแก้ปัญหาทางวินัยของโรงเรียนนั้น โดยธรรมชาติมนุษย์ชอบความมีเมตตา กรุณา ชอบเหตุผลมากกว่าการใช้กำลังและอำนาจ อีกประการหนึ่งเพศที่ต่างกันย่อมมีการแสดงออกที่ต่างกัน โดยธรรมชาติผู้หญิงย่อมสงบเสถียรอ่อนหวาน ผู้ชายต้องกล้าหาญเด็ดเดี่ยว จึงมีผลให้ความคิดเห็นบางสิ่งบางอย่างแตกต่างกัน จึงตั้งสมมุติฐานว่า

3. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อการแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียนเห็นด้วยกับการแก้ปัญหาโดยใช้หลักเหตุผล ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความอึดอัดใจ ไม่ลงโทษแต่ใช้การภาคทัณฑ์ (แก้ปัญหาตามลักษณะที่ 1) สูงมากกว่ากับการเห็นด้วยกับการแก้ปัญหาโดยวิธีอื่น ๆ (แก้ปัญหาตามลักษณะที่ 2 และ 3) และเพศที่แตกต่างย่อมมีความคิดเห็นต่อการแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียนน่าจะแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษา เฉพาะครู-อาจารย์และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5 ของกรมสามัญศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-5 ในโรงเรียนไปกลับ ปีการศึกษา 2523 เท่านั้น โดยจะศึกษาเกี่ยวกับลักษณะปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน ในหัวข้อต่อไปนี้

1. พฤติกรรมนักเรียนที่เป็นปัญหาอย่างร้ายแรง
2. พฤติกรรมนักเรียนที่เป็นปัญหาไม่ร้ายแรง
3. พฤติกรรมนักเรียนที่เป็นปัญหาที่ไม่ ระบุในระเบียบของโรงเรียน
4. พฤติกรรมนักเรียนที่เป็นปัญหาในการเรียนการสอน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ระเบียบ หมายถึงข้อบังคับของโรงเรียนที่ว่าด้วยเรื่องความประพฤติ การแต่งกายและการลงโทษ
2. วินัย หมายถึงการปฏิบัติตามข้อบังคับของโรงเรียน ที่ว่าด้วยเรื่องความประพฤติ-การแต่งกายและการลงโทษ ครู-อาจารย์ในโรงเรียนเป็นผู้รักษาวินัยนี้
3. ความบกพร่องทางวินัย หมายถึงการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนที่ไม่เหมาะสมกับข้อ บังคับของโรงเรียนที่ว่า ด้วยเรื่องความประพฤติ-การแต่งกายและการลงโทษ โดยครู-อาจารย์ในโรงเรียนจะเป็นผู้ตรวจสอบความบกพร่องทางวินัยของนักเรียนตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
4. ลักษณะการแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน หมายถึงพฤติกรรมที่ครูแสดงออกในรูปต่าง ๆ กัน เพื่อควบคุมดูแลนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบวินัยของโรงเรียน
5. การแก้ปัญหาดตามลักษณะที่ 1 หมายถึงพฤติกรรมของครูแสดงออกในรูปของการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาดตามสาเหตุ การอบรมชี้แจงตักเตือน โดยไม่ทำให้นักเรียนเกิดความขงคับใจ ไม่ใช้การลงโทษแต่ภาคทัณฑ์ไว้
6. การแก้ปัญหาดตามลักษณะที่ 2 หมายถึงพฤติกรรมของครูแสดงออกในรูปของการใช้เหตุผลควบคู่กับกำลังและอำนาจ โดยการชี้แจงอบรม การว่ากล่าว การลงโทษอย่างพอเหมาะพอควร โดยไม่เป็นตัวอย่างของกลุ่ม
7. การแก้ปัญหาดตามลักษณะที่ 3 หมายถึงพฤติกรรมของครูแสดงออกในรูปของการใช้กำลังและอำนาจมากกว่าเหตุผล โดยการใช้อารมณ์แก้ปัญหาด การใช้ว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน การแก้โดยทำให้เกิดผลเสียแก่นักเรียนภายหลัง รวมทั้งการลงโทษโดยความเห็นของครูฝ่ายเดียว และเป็นตัวอย่างของกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดความขงคับใจ
8. ครู หมายถึงครูทุก ๆ คนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 กรมสามัญศึกษา

9. นักเรียน หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 กรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย